תוספתא · דפוס וילנא · סדר טהרות

תוספתא טהרות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא טהרות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-טהרות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 5
פרק ד 7
פרק ה 8
פרק ו 10
פרק ז 12
פרק ח 13
פרק ט 15
פרק י 17
פרק יא 18

פרק א

א אמר ר"ש מפני מה אמרו אוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה מפני שאפשר לשלישי לעשות שני ואפשר לשני לעשות ראשון ומפני מה אמרו אין השרץ והנבלה והמת מצטרפים זה עם זה לפי שא"א לשרץ לעשות נבלה ולא נבלה יכולה לעשות מת.

ב מקרצת שהיתה שלישית והשיך לה כולן שלישית בקדש פרשו של שלישית כולן טהורות ואיזו הוא הנשוך התולש ממנו כל שהוא אבל אם היו ממעכין זה את זה כגון הדבלה והתמרים והגרוגרות והצימוקין הרי אלו אינן חיבור ומפני מה אמרו בזיתים חיבור שמתחלה לא נתנן אלא על מנת שינקו זה מזה.

ג אחד טבול יום מטומאה חמורה ואחד טבול יום מטומאה קלה ואפילו טבול יום מן הזב ומן והזבה ואפילו ביום השביעי שלו ה"ז לא עשה כלום ואם עשה ה"ז תלוי [אחד טבול יום] ואחד טהור שידיו טמאות מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה ור"א בר"ש אומר אין ידים [תחלה] לטבול יום <אבא שאול אומר טבול יום תחלה לקדש ר"מ אומר טבול יום מטמא בקדש ופוסל בתרומה וחכ"א כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה כך פוסל משקה הקדש ואוכלי הקדש>.

ד השרץ מטמא שלשה ופוסל אחד בקדש ומטמא שנים ופוסל אחד בתרומה. מטמא אחד ופוסל אחד בחולין. משקין מטמאין שנים ופוסל אחד בקדש מטמאין אחד ופוסלין אחד בתרומה ופסלין את החולין. הידים מטמאות אחד בקדש ופוסלות את התרומה ואין ידים לחולין. ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ הידים תחלה לחולין ושניות לתרומה. באיזה קדש אמרו בקדשי המקדש המקודשין כגון חלות תודה ורקיקי נזיר שלא נשחט עליהן את הזבח והמנחות שלא קדשו בכלי אינן לא בקדש ולא בחולין אלא <הרי> הן כתרומה. והשרץ מטמא שנים ופוסל אחד בהם.

ה החלה והבכורים ותשלומי תרומה וחומשיה הרי הן כתרומה. הטבל והמדומע וגידולי תרומה ומעשר שני הרי הן כחולין. ככרות הקדש בתוך גומותיהן והמים המקודשין נטמאת אחת מהן בשרץ כולן תחלה בתרומה מטמא שנים ופוסל אחד. בחולין מטמא אחד ופוסל אחד אין לך משקה <הקדש> הנוגע בשלישי טמא אלא קדש בלבד ר"א בר' צדוק אומר האוכל אוכל שני לא יעשה שני מפני שהוא <עושה> שני והשני מטמא את המשקין ליעשות תחלה אבל שני שנגע במשקין בית הבד טמאין.

פרק ב

א אמר לו ר' יהושע לר' אליעזר. <ס"א אמר לו ר' אליעזר לר' יהושע> היכן מצינו טומאה בתורה שהיא עושה טומאה אחרת כיוצא בה שאתה אומר יעשה ראשון ראשון אמר לו אף אתה אומר יעשה שני אמר לו מצינו שהשני מטמא את המשקין לעשות תחלה והמשקין מטמאין את האוכלין לעשות שני אבל לא מצינו ראשון שהוא עושה ראשון בכל מקום.

ב השחלים והגריסין בזמן שמגיס בהן את הקדרה מטמאין טומאת אוכלין נתנן לקערה והיוצא מהן משקין משקין היוצאין מהן מטמאין טומאת המשקין. השמן לא אוכל ולא משקה כיצד אמרו שמן תחלה לעולם שאם נמחה ולא נשתייר הימנו אלא [כפול] משקין היוצאין הימנו מטמאים טומאת משקים. נמצאת אומר ג' מדות במשקין הרוטב והגריסין והחלב בזמן שהמשקה טופח הרי אלו תחלה קרשו אין צריכין מחשבה לאוכלין. דבש הזב מכוורת דבורים מטמא טומאת משקין חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין שמן לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין <ולא> למשקין בטלה דעתו.

ג הדם שקרש לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין ולמשקין בטלה דעתו. דבש תמרים לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאוכלין מטמא טומאת אוכלין ולמשקה בטלה דעתו ושאר כל מי פירות לא אוכלין ולא משקין. חישב עליהן בין לאוכלין ובין למשקין בטלה דעתו נטמא מקצתו נטמאו המשקין נטמא מקצתו לא נטמא כולו טהור מקצתו טהור כולו. מי חטאת שהגלידו משקין טופח טהורים נמוחו חזרו לטומאתו הישנה מקוה שאוב שהגליד טהור משום מים שאובין נמוחו כשר להקוות עליו.

ד החושב על החלב שבכחל טהור ושבקיבה טמא העור והשליא אינן מטמאין טומאת אוכלין העור ששלקו והשליא שחישב עליה מטמאין טומאת אוכלין.

פרק ג

א הגפן והזגין שנעשו בטהרה ויצאו מהן משקין טהורין ושנעשו בטומאה ויצאו מהן משקין טמאין ור' יהושע מטהר. אמר להן רבי שמעון מה לי כשנעשו בטומאה ומה לי כשהן בטהרה אמרו לו כשנעשו בטומאה משקין ביצין מתחת הקורה וכשהוא מגביה את הרואה חוזרין ונבלעין בגת אמר להן אף כשנעשו בטהרה בא הזב ודרס עליהן משקין הביצין מתחת <של> הזב וכשהוא מגביה את רגלו חוזרין ונבלעין בגת אמרו לו אינו

דומה משקה היוצא לרצון למשקה היוצא שלא לרצון אמר להם זה וזה לא נקרא עליהן שם טומאה לעולם.

ב ענבים המבוקעות מן העבט נפלו לאויר התנור טהור טמא זיתים המבוקעין מן המעטן ונפלו לאויר תנור טהור טהור. וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח תנור טמא. לפסין טמאין שנפלו לאויר התנור בין שלמות ובין שבורות אפי' בשעת היסקן טמא שלא בשעת היסקן טהור. ושנשתמש בהן בטהרה ונטמאו ונפלו לאויר התנור בשעת היסקן טמא שלא בשעת היסקן טהור ושבורות אפי' בשעת היסקן טהור שאין לו משקין במה שיטמא.

ג כל הטומאות כשעת מציאתן וכן כל מקום מציאתן אבד מעט שוהה ובא ומצאה מלאה חלודה הרי היא בחזקת שוהה עד שיאמר ברי לי שהעלית חלודה וכן בשרץ וכן במטלית. הניח טומאה בזוית זו ובא ומצאה בזוית אחרת נטמאת זוית ראשונה עד שיאמר ברי לי שנעקרה מכאן. נטמאה הזוית שניה עד שיאמר ברי לי שלא באת לכאן איבד כזית מן המת בתוך הבית בקשו ולא מצאו הבית [טהור] לכשימצא הבית טמא למפרע. האשה גובבת גבבא בחצר ונמצא שרץ בתוך גבבא טהורה על גבי גבבא טמאה היתה כוברת חטין בכברה ונמצא שרץ בתוך כברה טהורה על גבי כברה טמאה.

ד תינוק שהיה תופס בידו של אביו או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו ספקו טמא מפני שאביו נשאל עליו. חרש שוטה וקטן ספיקן טהור מפני שאין בהן דעת לשאל אמר ר"ש בזו מדת הדין לוקה.

ה ארבעה ספיקות אמרו חכמים בתינוק הניחתו אמו ובאה ומצאתו כמו שהוא טהור. א"ר יהודה בד"א בזמן שהניחתו מלוכלך אבל נקי טמא מפני שהנשים מגפפות אותו ומנשקות אותו א"ל כדבריך אפילו הניחתו מלוכלך טמא מפני רגלי אדם ומפני רגלי בהמה. התחיל יוצא ונכנס בגדיו טהורים ואין עושין על גביו טהרות ולא נמנעו ישראל מכאן. יש בו דעת לשאול ספיקו ברה"י טמא ברה"ר טהור. היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גבי גופו טהרות. לשמור את ידיו אוכלים על גבי ידיו טהרות. וכיצד בודקין אותו מטבילים ונותנין לו חולין לשם תרומה. אם היה יודע לשמור את גופו אוכלין על גבי גופו. לשמור את ידיו אוכלין ע"ג ידיו טהרות.

ו הסומא והישן והמהלך בלילה ספיקן טהור מפני שיש בהן דעת לשאול. חמור שהיה עומד במקום טהרה ואפשר לו לעבור במקום טומאה כלים שע"ג טהורין.

ז תינוק שנמצא עומד בצד כופת [של] בצק בצד חבית של משקין ר"מ מטהר וחכמים מטמאין שדרך תינוק לטפח ר' יוסי אומר אם יכול לפשוט ידיו וליגע טמא ואם לאו

טהור. יתר על כן א"ר יוסי נמצא רחוק מן העיסה אע"פ שבצק בידו טהור שאני אומר אחר נטל ונתן לו ואם אמר בריא לי שלא בא אדם טמא. ר' אלעאי אמר משום ר' אליעזר בן יוסי בכלב ה"ז טהור שהוא אומר בכל שעה משקין מצויין ואין בכל שעה אוכלין מצויין.

ח כל הכתלים וכל הנגררין ספיקן טמא מפני שהן כמונחים וכל הנזרקין ספיקן טהור חוץ מכזית מן המת. וכל המאהילין שהן מטמאין מלמעלה כלמטה ואם היתה טהורה נזרקה על גבי כזית מן הבית טהורה.

פרק ד

א היה נעטף בטליתו וטמאות וטהרות למעלה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואם א"א לו לכוין ספיקו טמא ר' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רשב"ג אומר עתים שהוא שונה כיצד היה השרץ תלוי בין הקורות אם אפשר לו לעבור שלא יגע ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואם א"א לכן ספיקו טמא ר' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות.

ב היה השרץ תלוי בין הקירות שף בו ונפל על בגדיו או על ככר תרומה טהורה אם מצאו מת לפניו טמא ואם ראהו חי בין הקורות אע"פ שמצאו מת בפניו טהור נח על כתיפו ה"ז טמא.

ג ככר שהוא נתון ע"ג הדף ומדרס נתון תחתיו וא"א לו ליטול אא"כ נוגע במדרס ובאו ומצאו במדרס אחר טהור שאני אומר אחר נטלו ונתנו באותו מקום ואם אמרו ברי לי שלא בא אדם לכאן טמא.

ד שרץ בפי החולדה ומהלכת על גבי ככרות של תרומה נגע ספק חי ספק מת רבי מטמא שחזקת שרצים מתים בפי חולדה וחכמים מטהרין בד"א בזמן שנטלתו והלכה לה אבל אם מצאו מת בפיה טמא. אם ראוהו חי בפיה אע"פ שנמצא מת בפיה טהור. ר"ש בן אלעזר אומר שרץ בפי נחש מהלך על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור שכן דרך נחש להיות מגביה את צוארו ומהלך. השרץ בפי התרנגול ונבלה בפי הכלב עוברים בחצר אין מטמאים למפרע שאני אומר ממקום אחר הביאום היו מנקרים בהן על הארץ מטמא למפרע.

ה הלך במבוי ועשה עיסה ואח"כ נמצא שרץ ואמר אילו היה כן הייתי רואה אותו ר"ג מטהר ורבי מטמא עד שיאמר ברי לי שלא היה אדם כאן. הרי שטבל ועלה ואח"כ נמצא

עליו דבר חוצץ אע"פ שהוא מתעסק באותו המין אחר שטבל הרי זה טמא עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן.

ו קבר הנמצא מטמא למפרע בא אחד ואמר ברי לי שלא היה קודם לעשרים שנה אין טמא אלא משעת מציאה ואילך. גרעינה של גפת טמאה שנמצאת בתוך ככר על גבי תבשיל רותח אע"פ שאין עליה משקה טופח טומאתה נמצאת ע"ג ככר בתוך תבשיל צונן אע"פ שיש עליה משקה טופח טהורה. זה הכלל כל שתמצא ברותח אע"פ שאין עליה משקה טופח טמא. גרעינה שבתוך הבית הולכין אחר הרוב. פשתן שטמאתו נדה המסיטו טהור ואם היה לח המסיטו טמא מפני משקה פיה ר' יהודה אומר אף הסיטוהו טמא מפני פיהו אמרו לו כיון שנתנוהו במים ורבו עליה טהור.

פרק ה

א דם טמא שנתערב בדם טהור אין דם מבטל דם דברי ר"י וחכ"א רואים אותו כאילו הוא יין במים אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא רוק טמא שנתערב ברוק טהור אין רוק מבטל רוק דברי ר' יהודה וחכ"א רואין אותו כאילו הוא מים אם בטל מראיו טהור ואם לאו טמא נפל למים עכור טמא נמחה אם בטל טעמיו ומראיו טהור אם לאו טמא.

ב מי רגלים שנתערבו ביין אין רואין אותן כאילו הן מים נתערבו במים רואין אותן כאילו הן מים. נתערבו במי רגלים אחרים רואין אותן כאילו הן יין במים אם בטל מראיהן טהורין אם לאו טמאין. מי רגלים של עובד כוכבים הולכין אחר הרוב ר' יהודה אומר רביעית בסאתים טמא יתיר לכן טהור לוקחין ושואלין ממי רגלים מכל מקום ואין חוששין שמא של נדות הן שלא נחשדו בנות ישראל מכנסות מימי רגליהן בשעה שהן נדות.

ג חרסן של זב <ושל> וזבה ראשון ושני טמא שלישי טהור בד"א בזמן שנתן לתוכן מים אבל <בזמן> לא נתן לתוכן מים אפי' <עד> עשירי טמא ר' אליעזר בן יעקב אומר שלישי אע"פ שלא נתן לתוכו מים טהור. זב שהניח פיו על פי הכוס ונמלך שלא לשתותו המסיטו טהור שתה ממנו כל שהוא המסיטו טמא מפני משקה פיו ר"ש אומר רבו משקים שבפיו. נשך מן הפת ומן הבצל המסיטן טהור מן הקישות ומן המלפפון המסיטן טמא מפני משקה פיו ר"ש אומר רבו משקין שבו על משקין שבפיהו. קליפי פולין וקליפי תורמסין שפסקן עובד כוכבים המסיטו טמא שבשוקים הולכין אחר הרוב ר' יהודה בן בתירא אומר גל גבי ודאן מגען ברה"י שורפין.

ד שני רוקין אחד טמא ואחד טהור ונגע באחד מהן או שנשאו על גבי החרס ר' יהודה אומר כיון שנתלש עליו נעשה עליו רה"י אחד רה"י ואחד רה"ר היו נגובים או שהסיטן בקיסם ברה"י תולים ברה"ר טהור ריה"ג אומר ברה"י שורפין. <היה רוק יחידי> ספק נגע ספק לא נגע ספק הסיט ספק לא הסיט ברה"י תולין ברה"ר טהור ור' יוסי אומר ברה"י שורפין. וכשם שטיהרו ספק טומאה צפה על <פני> המים בין בכלים ובין בקרקע כיצד עריבה שהיא טמאה טמא מת וככר תרומה כרוך בסיב או בנייר כרוך לתוכה וירדו גשמים ונתמלאת ונותר הרי הוא צף על פני המים ספק נגע בצדי עריבה ספק לא נגע ספיקו טהור מפני שספק צפה. ר"ש אומר בכלים טמא ובקרקע טהור חוץ מכזית מן המת כל המאהילין שמטמאין מלמעלה ומלמטה ר' יהודה אומר ספק ירידתו טמא מפני שהמים ניסוטין ואפשר לו ליגע. ספק עלייתו טהור מפני שהמים רודפין אותו לצדדין.

ה ואיזהו הוא ספק שרצים שטהרו חכמים זה ספק הנזרקין ר' דוסתאי בר' ינאי אומר משום ר' יוסי הלך במבוי ועשה עיסה ואח"כ נמצא שם שרץ זה הוא ספק שרצים והאוכל תרומה תלויה טהור. כל שספיקו טהור ספק תולדתו טהור כל שספיקו טמא ספק תולדתו טמא. וכשם שהאוכל אוכל ראשון ואוכל שני והשותה משקים טמאים והבא ראשו ורובו במים שאובין וטהור שנפלו על ראשו <ועל> ורובו ג' לוגין מים שאובים ספיקו לטמא אחרים טהור כך המשקין הנוגעין בו כנוגעין בשרץ. וכשם שהראשון עושה שני ושני עושה שלישי כך ספק ראשון עושה ספק שני וספק שני עושה ספק שלישי ספק משקין לטמא טמא ולטהר טהור דברי ר"מ וכן היה ר"א אומר כדבריו ור' יהודה אומר לכל הוא טמא ר' יוסי ור"ש אומרים ספק משקין לאוכלים טמא ולכלים טהור.

ו מקל שהיא מלאה משקים טמאין וזרקה לבין הככרות טהורין ספק נגע ספק לא זה הוא ספק משקין שנחלקו עליו חכמים אלא אי זהו ספק משקין שנחלקו עליו חכמים שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ועשה עיסה באחת מהן ספק מהטמאה עשה ספק מהטהורה עשה זהו ספק משקין לאוכלין טמא לכלים טמא הלך במבוי ועשה עיסה ואח"כ נמצא שם שרץ ספק נגע ספק לא נגע <ספק> לאוכלין ומשקין טמא לכלים טהור טבול יום שפשט ידו לאויר החבית ספק נגע ספק לא נגע ספק אוכלים ומשקים טמא וכלים טהור.

ז שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ונשתברו ובאו להן לטהרות ספק טמאה ספק טהורה ספק אוכלין ומשקין טמא וכלים טהור <מגע> חבית שיש בה משקין טהורים עד חציה ונפלו משקין לאוירה ספק טמאין ספק טהורין המשקין טהורין שאין מטמאה מחמת החביות נפלו על גבי המשקין משקין טמאין וחבית טהורה. אפה פת בתנור

ונפלו משקים לאוירו ספק טמאין ספק טהורים הפת טהורה שאינה מיטמאה אלא מחמת התנור. נפלו על גבי הפת הפת טמאה והתנור טהור.

ח המרבץ את ביתו במים טמאים והיו שם טהרות ספק ניתזו ספק לא ניתזו ספיקן טהור א"א לו שלא לכן ספיקו טמא ר' דוסא אומר אומרין לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רשב"ג אומר עתים שהוא שונה. המכבס את כסותו והסוחט את שערו והרודה את פשתנו והיו שם טהרות ספק ניתזו ספק לא ניתזו ספיקו טהור א"א לו שלא לכן ספיקן טמא ור' דוסא אומר אומרים לו שישנה אמרו לו אין שונין בטהרות רשב"ג אומר עתים שהוא שונה. זילף משקין טהורין וטמאין בתוך הבית ואח"כ נמצאו משקין ע"ג ככר [של] תרומה ונטלה לשאול הרי זו טהורה המתין לה עד שנגבה הרי זו טמאה.

פרק ו

א הנבילות ושחוטות בעיר הולכין אחר הרוב רשב"ג אומר אפי' נבלה אחת נמכרת בעיר כל הנמצא בעיר הרי הוא של נבלה מפני שהנבלות מצויות. דמים טהורים וטמאים בתוך הבית הולכין אחר הרוב. מעשה שנמצאו דמים על גבי ככרות של תרומה ובא מעשה לפני חכמים וטיהרם שאינם אלא דם השרצים החיים.

ב תשעה שרצים וצפרדע אחד ברה"ר ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טהור פירש אחד מהן לרה"י ספיקו טמא לרה"ר ספיקו טהור ובנמצא הולכין אחר הרוב. תשעה צפרדעים ושרץ אחד ברה"י ונגע באחד מהן ואין יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא פירש אחד מהן לרה"י ספיקו טמא לרה"ר ספיקו טהור ובנמצא הלך אחר הרוב. ככר טמא שנתערב בט' ככרות טהורין ואכלו חמשה חמשה ראשונים ואח"כ אכלו חמשה חמשה אחרונים ונטמא אחד מהן ואינו יודע איזה מהם הראשונים טמאין שאין להן במה יתלו והאחרונים טהורין זה הכלל אדם באדם טהרות בטהרות אדם בטהרות וטהרות באדם הרי אלו מוכיחות נאכלו ראשונות נטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות טהורות משנעשו שניות שניות תלויות.

ג ב' שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהן ועשה טהרות בשני ועשה ישרפו בראשון ולא עשה בשני ועשה ישרפו בראשון ובשני ועשה אלו ואלו מונחות ראשונות טהורות ושניות ישרפו.

ד שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד מהן ועשה טהרות ובא חבירו והלך בשני ועשה אלו ואלו מונחות הרי אלו מוכיחות. נאכלו ראשונות או נטמאו או שאבדו עד שלא נעשו שניות טהורות משנעשו שניות שניהם תלויות. עשו שניהן טהרה אחת

הרי זו טמאה. עשו שניהן שתי טהרות זה בא ונשאל בפני עצמו אומרים לו טהור <וזה בא ונשאל בפני עצמו אומרים לו טהור> וזה שנשאלו שניהן כאחד אומרים להם טמאין דברי ר' יהודה. ר' יוסי אומר אם אמרו שנים היינו ובשני שבילים הלכנו ושתי טהרות עשינו אומרים להם טמאין שאפי' טומאה אחת שנתערבה במאה טהרות כולן טמאות.

ה שני שבילים אחד טמא ואחד טהור והלך באחד טהור והלך באחד ונכנס למקדש פטור בשני חייב בראשון ולא נכנס בשני ונכנס חייב. בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל בשני ונכנס חייב ר"ש פוטר בזה ור"ש פוטר בכולן משם ר"ש מעשה במסוכן <אחד> שהיו מוליכים אותו מגינוסר לחמתן והיו הכתות מתחלפות עליו ובאחרונה נמצא מת בידן ובא מעשה לפני חכמים ולא טימאו אלא כת אחרונה בלבד.

ו נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ולשחר בא ומצאו מת ר"מ מטהר שספק רה"ר טהור וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן. ומודים חכמים לר"מ שאם ראהו חי מבערב אע"פ שהוא בא שחרית ומצאו מת טהור מפני שזה ספק רה"ר. ישב על גבי אבן ברה"ר ולשחר [עמד] ומצא עליה שרץ או רוק ר"מ מטהר מפני שספק רה"ר טהור וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן ומודים חכמים לר"מ שאם ראוה נקיה אע"פ שהוא בא שחרית ומצא עליה שרץ או רוק שהוא טהור מפני שזה ספק רה"ר.

ז שוטה אחת בעיר כל הרוקין שבעיר טמאין דברי ר"מ ר' יהודה אומר אם היתה רגילה ליכנס במבוי אחד אותו מבוי בחזקת טומאה וכל המבואות בחזקת טהרה ור"ש אומר כל המבואות בחזקת טומאה חוץ מן חצר המשתמרת ור"א בר"ש אומר אף חצר המשתמרת בחזקת טומאה עד שיאמר ברי לי שלא באתה לכאן.

ח הנדחק ברחיים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה בגדיו טמאין מדרס ואי זו הוא הרחיים כל שעוקרין אותה ודוחפין אותה ממקומה. רקק ודרס על רוקו שורפין את התרומה על בגדיו הולכין אחר הרוב. מי שדרסה אשה על בגדיו בגדיו טמאין מדרס ר' דוסתאי בר יהודה אומר אם רקקה ושפה את רוקה בשעה שהיא רקקה בגדיו טמאים מדרס שכן דרך בנות ישראל שפות את רוקן בשעה שהן נדות לא שפה את רוקה בגדיו טהורין. שנים אומרים לו נטמאת והוא אומר לא נטמאתי ואין אומרים לו עסוק בטהרות אלא לעצמו.

ט מביא אדם קרבן ע"י בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו העברים ומכחישן נאמן ע"י עצמו. כיצד אמרו לו נדרת ואמר תנאי היה בלבי שומעין לו נדרת ואמר להן לא נדרתי ומשהגיע אמר תנאי היה בלבי אין שומעין לו. אשתך נדרה והוא אומר להן לא

נדרה ומשהגיע אמר בלבי היה להפר לה אין שומעין לו. נאמן לומר בני זה בן ט' שנים ויום אחד בתי זו בת ט' שנים ויום אחד חייב עליהן להביא קרבן למכות ולעונשין ה"ז אינו נאמן.

י היו חמוריו ופועליו טעונין טהרות ועוברין לפניו אף שהפליגו יתר ממיל הרי אלו טהורין מפני שהוא בחזקת המשתמר. ואם אמר להם צאו ואני אבא אחריכם כיון שנכסו מעיניו הרי אלו טמאים. שנים אומרים נטמא ושנים אומרים לא נטמא ברה"י טמא ברה"ר טהור. שאלו את בן זומא מפני מה ספק רה"י טמא. אמר להם סוטה מה היא לבעלה ודאי או ספק אמרו לו ספק. אמר להן מצינו שהיא אסורה לבעלה מכאן אתה דן לשרץ מה כאן רה"י אף להלן רה"י ומה כאן יש בו דעת לשאול אף להלן דבר שיש בו דעת לשאול <מכאן אמרו דבר שיש בו דעת לשאול ברה"י ספיקו טמא ברה"ר ספיקו טהור> ומפני מה ספק רה"ר טהור אמר להם מפני שהצבור עושין את הפסח בטומאה בזמן שרובן טמאין ואם טומאה ודאית הותרה לצבור ק"ו לספק ר"ש בן גמליאל אומר מפני מה ספק רשות היחיד טמא וספק רשות הרבים טהור מפני שאפשר לשאול ליחיד וא"א לשאול לרבים.

פרק ז

א המסוכן הנתון לחנות ונכנס לסטיו טהור. הוציאוהו מסטיו והחזירוהו לחנות שניה טמא ור"ש מטהר שהיה ר"ש אומר רה"ר מפסקת למפרע שאינו יכול לומר מת היה ברה"י וחיה ברה"ר.

ב יש דברים ברה"ר ועשאם כרה"י קופה ברה"ר גבוהה י' טפחים וטומאה בתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור הכניס ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא. <אם> היתה כפושה וככר של תרומה כרוך בסיב או בנייר ונתון בתוכה ספק נגע ספק לא נגע טהור. הכניס ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא. חמור ברה"ר גבוה י' טפחים וטומאה <נתונה> על גביו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא סלע ברה"ר גבוה י' טפחים וטומאה <נתונה> על גביו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור עלה לראשו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא.

ג היה זה רכוב על חמורו וזה רכוב על חמורו אחד טמא ואחד טהור ספק נגעו זה בזה ספק לא נגעו ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר בנו של זה מורכב על כתפו ובנו של זה מורכב על כתפו אחד טמא ואחד טהור ספק נגעו זה בזה ספק לא נגעו ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר היתה חבילה על כתפו והרוק מודבק בכותל למעלה מי' טפחים ספק

הסיט ספק לא הסיט ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר. כלים שטוחים ברה"ר למעלה מי' טפחים והטמא עובר ספק הסיט ספק לא הסיט ר' יעקב מטמא ור' יוסי מטהר שהיה ר' יעקב אומר כל שהוא ברה"ר למעלה מי' טפחים הרי הוא כרה"י ור' יוסי אומר כל שדרך הלוכו ברה"ר טהור.

ד נכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית אמרו לפני ר' אליעזר הרי היא של יחידי פי' ר' מרינוס משמו כל שיש לה שם בפני עצמה. ואלו הן ימות החמה משתעקר תבואה מתוכה. ואלו הן ימות הגשמים משתרד רביעה שניה. היו שם שדות בורות אם היה עומד בצד הזה ורואה את הנכנסים <ואת> והיוצאין בצד הלז רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן. השבילין המפולשין לבורות לשיחין ולמערות ולגתות ולגרנות רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ר' אליעזר אומר בזמן שהן מפולשין רה"ר לכך ולכך ואם אינן מפולשין רה"י לכך ולכך ורה"ר לטומאה. מבואות היורדין לים או לנהר אע"פ שגדודיו מכאן ומכאן ורבים מטפסים ועולין בהן רה"י לשבת ורה"ר לטומאה.

ה גנות העיר שדרך הרבים מהלכת עליהן רה"י לשבת ורה"ר לטומאה. דמוסיאות ומרחצאות רה"י לשבת ורה"ר לטומאה. ינה המשתמרת רה"י אם אינה משתמרת רה"ר. בסילקי שפותחין אותה בימים ונועלין אותה בלילות כל זמן שהיא פתוחה רה"ר נעולה רה"י נמצאת אומר ביום טהורה ובלילה טמאה. בסילקי שפתחיה מכוונין זה כנגד זה וכן סטיו שהוא גדור מכאן ומכאן וריוח בין העמודים ר' יהודה אומר אם עומד בצד זה ורואה <את> הנכנסין <ואת> והיוצאין בצד אחד רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן.

ו בסילקי ששביל פתחיה מכוונין זה כנגד זה האמצעי שלה רה"י לשבת ורה"ר לטומאה והצדדין רה"י לכאן ולכאן דברי ר"מ וחכ"א אחד הצדדין ואחד האמצע רה"י לשבת ורה"ר לטומאה. ומודה ר"מ לחכמים בבסילקי שאין שני פתחיה מכוונין זה כנגד זה כגון חצר בית גדי וחמתה שאחד האמצע ואחד הצדדין רה"י לשבת ורה"ר לטומאה ומודים חכמים לר"מ בחצר של יחיד שדרך הרבים מפסקתה כגון חצר בית גדי רה"י לטומאה והצדדין רה"י לכאן ולכאן.

פרק ח

א ר"ש אומר המוסר מפתח לע"ה הבית טמא מסר לו החיצון ולא מסר לו הפנימי החיצון טמא והפנימי אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט [את] ידו וליגע היו שם יציעין גבוהין י' טפחים והרויין גביהן י' טפחים אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט [את] ידו

וליגע. היה החיצון של אחד והפנימי של אחד אע"פ שהטהרות נתונות בצד פתחו של פנימי הרי אלו טהורות. הנכנס שלא ברשות אפי' עומד בצד הטהרות טהורות וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יין נסך.

ב חבר שהיה ישן <בתוך> בביתו של ע"ה וכליו מקופלין ומונחין תחת ראשו סנדליו וחביתו לפניו הרי אלו טהורין מפני שהן בחזקת המשתמר. חבר שאמר לע"ה צא וישן בתוך הבית כל הבית ברשותו. צא ואישן על מטה פלונית אינו טמא אלא אותה מטה ועד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע מאותה המטה. אמר לו שמור לי פרה זו שלא תיכנס לתוך הבית שמור לי פרה זו שלא תשבר את הכלים הרי אלו טהורין שלא מסר לו אלא שמירת הפרה בלבד. אבל אם אמר לו שמור לי הבית הזה שלא תכנוס בו הפרה. שמור לי כלים הללו שלא תשברם הפרה הרי אלו טמאין. רבי אומר אומנין שדרכן ללקט צרורות וחרסין בתוך הבית כל הבית ברשותן.

ג אשתו של ע"ה טוחנת עם אשתו של חבר בזמן שהיא טמאה אבל בזמן שהיא טהורה לא תטחן ר"ש אומר בזמן שהיא טמאה לא תטחן שאע"פ שאינה אוכלת נותנת לאחרות ואוכלות.

ד הגבאין שנכנסו לתוך הבית אם אמרו נכנסנו הרי אלו נאמנין שהפה שאסר הוא הפה שהתיר אם היו אחרים מעידין עליהם שנכנסו אע"פ שאמרו לא נגענו אין נאמנין ובזמן שהמשכון בידם אע"פ שאחרים מעידין בהן שלא נכנסו ואמרו לא נגענו אין נאמנין כשם שהמשכון מעידן ואם היה עובד כוכבים עמהן אע"פ שהמשכון בידן ואע"פ שהעובד כוכבים מעיד בהן שנכנסו ואמרו לא נגענו הרי אלו נאמנין מפני שאימת עובד כוכבים עליהן.

ה הגנבים שנכנסו לתוך הבית כל הבית כולו טמא דר"מ וחכ"א אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט [את] ידיהן וליגע מקום גניבה. מודה ר"מ בחרדין והדויין שאין בהן מקום רגלי הגנבין שאינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט ידיהן וליגע.

ו המניח ע"ה בתוך ביתו לשומרו והלה ממלאו כפות בזמן שרואה את הנכנסין ואת היוצאין אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לטמא א"ר יהודה מודה ר"א בן עזריה לחכמים בחלונות של אוליארין שהם נפתחין זו לתוך זו אם היו כולן נשמטין מהן שהן טמאין וחכ"א בין כך ובין כך טמאין. המניח כליו בחלונות של אוליארין נעל וחתם אע"פ שבא ומצאו מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור. חותם שאמרו אפי' טיט אפי' קיסם המדחם כליו בחלונו של אוליארין טהורין מפני שהעובד כוכבים נשאל עליהן

ר"י בר' יהודה אומר אפי' נימא אחת יוצאת מהן טמאין שהמדרס מביא טומאה לעצמו בכל שהוא.

ז הלוקח כלים מאומני ע"ה והמוסר כלים לאומני ע"ה טמאין מדרס וטמאי טמא מת הניח כליו בפני ע"ה וא"ל שמור לי את אלו טמאין מדרס וטמאות טמא מת. הניחן על כתיפו טמאין מדרס וטמא מת א"ר דוסתאי בר' ינאי לא נחלקו ב"ש וב"ה על המוסר ליחיד שהן טמאין ועל המניח בפני רבים שהן טהורים על מה נחלקו על המוסר לרבים ועל המניח ליחיד שב"ש מטמאין וב"ה מטהרין. מעשה באחד ששכח כלים בביהכ"נ ובא מעשה לפני חכמים וטיהרו שאינה רה"י גמורה.

ח הניח כליו [בבית] המרחץ ובא ומצאן כל שהן הרי אלו טהורין ומלמדין אותו שלא יעשה כן <בטהרות>. הניח גיתו ובורו ונכנס לעיר אע"פ שבא ומצא ע"ה בצידן טהורין וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יי"נ. ע"ה שבא להזות אין מזין עליו ועל כליו אלא לאחר ג' ימים אבל חבר שבא להזות מזין עליו ועל כליו מיד א"ר יהודה בד"א שהיה בחזקת חולין אבל היה בחזקת אוכלי תרומה מזין עליו מיד ועל כליו משישתמר.

ט היה לבוש חלוק ועטוף בטלית ואמר בלבי על החלוק ולא בלבי על הטלית החלוק טהור והטלית טמאה. היה סל על כתיפו והמגריפה בתוכה אמר בלבי על הסל ולא בלבי על המגריפה הסל טהור והמגריפה טמאה.

י היה משתמש מן החבית בחזקת של חולין ואח"כ נמצאת של תרומה הרי זו טהורה ואסורה באכילה מפני שספק טבול יום אמרו לו על התלויה טהורה היא. הרי זו טהורה ואם אמר הריני מניחה עד שאשאל עליה <הרי זו> טמאה.

יא משקין טמאין וטהורין בתוך הבית הולכין אחר הרוב. ומעשה באשה אחת שסיננה משקין טמאין וטהורין בתוך חבית תרומה ובא מעשה לפני חכמים ולא טימאו מפני שהסיחה דעתה ממנה. <אר"א בן פילא מפני מה ר"ע מטמא מפני שהנשים גרגרניות הן אשה מגלה את הקדירה לידע מה חבירתה מבשלת.>

פרק ט

א חבר וע"ה <שהיו> שרויין בחצר ושכחו כלים בחצר הראוי ליטמא מדרס טמא מדרס וליטמא טמא מת טמא מת לזה סוכה בפני פתחו ולזה סוכה בפני פתחו לזה מחיצה בפני פתחו ולזה מחיצה בפני פתחו זה מניח כליו בתוך סוכתו וזה מניח כליו בתוך סוכתו זה מניח כליו ע"ג מחיצתו וזה מניח כליו ע"ג מחיצתו <הכל> טהורין. ור"ש אומר אע"פ שאין שם לא סוכה ולא מחיצה טהורין שזה מניח לפני פתחו וזה מניח לפני

פתחו לזה סוכה בפני פתחו של חבירו ולזה סוכה בפני פתחו של חבירו זה מניח כליו בתוך סוכתו לפני פתחו של חבירו וזה מניח כליו על גבי מחיצתו לפני פתחו של חבירו הרי אלו טמאין שלזה רשות ליכנס ולזה רשות ליכנס.

ב חבר שהיה אוכלין ומשקין ע"ג מעיין וירד לשתות טהורין שאין אחרים ממשמשין בהן אבל חבר שהיה מוכר אוכלין ומשקין על פתח חנותו הניחן ונכנס הרי אלו טמאים מפני שאחרים ממשמשים בהן.

ג נאמנים עמי הארץ על טבילת מדף. חבר שמת והניח פירות הולכים אחר רוב המכונס חולין חולין ואם רוב מכונס תרומה תרומה. הניח טהרות הרי אלו טהורות הניח כלים הרי אלו טמאין שאני אומר היזו ולא שנו או שנו ולא טבלו או שמא לא היזו כל עיקר. חבר שמת והניח פירות אפי' אותן היום כנסן הרי אלו בחזקת מתוקנין.

ד ע"ה שקבל עליו והיו לו טהרות ואמר ברי לי שלא נטמאו בזמן שהן עשויות ע"ג אחרים אסורות לו ואסורות לכל אדם. ע"ג עצמו מותרות לו ואסורות לכל אדם <אם אסורות לכל אדם> ר"ע אומר אם מותר לו מותר לכל אדם אסור לו אסור לכל אדם עובד כוכבים שנתגייר והיה לו יי"נ ואומר ברי לי שלא נטמא בזמן שלא נעשה על גבי אחרים אסור לו אסור לכל אדם ר"ע אומר אם מותר לו מותר לכל אדם ואם אסור לו אסור לכל אדם.

ה המאבד והמוצא ברה"י ועבר עליהן לילה טמא מדרס וטמא [מת] ברה"ר ועבר עליהן לילה טמאים מדרס וטהורין מטמא מת ר"ש מטהר שהיה ר"ש אומר אבד מחט ומצא מחט טהור שאני אומר מחט שאבד הוא מחט שמצא. ומודים חכמים לר"ש במניח ובשוכח ברה"ר שעבר עליהן לילה שהן טהורים ובמניח ושכח ברה"י ועבר עליהן לילה טמאין מדרס וטהורין טמא מת המאבד והמוצא בתוך הבית ה"ז טהור מפני שהן בחזקת המשתמר <שכל הבית מן המוצנע>.

ו כלים שטוחין ברה"י למעלה מי' טפחים טהורין דברי ר"ש ר' יהודה אומר אפי' למעלה מק' אמות טמאים. גגו של חבר בצד גגו של ע"ה חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות רשב"ג אומר גגו של חבר למעלה מגגו של ע"ה חבר שוטח שם כלים ומניח שם טהרות ובלבד שאין ע"ה יכול לפשוט את ידו וליגע.

ז נפל דליו בתוך בארו של ע"ה <הרי זה> טמא וטהור בעלייתו ר"א אומר משקה סרוח הרי טהור אמרו לו אין משקה יוצא ידי הפרה ואף לא ידי עופות. חטין היוצאין עם גללי הבקר ושעורין היוצאין עם גללי הבהמה אע"פ שחשב עליהן לאוכלין אין מטמאין טומאת אוכלין. כינסן לאוכלין [אין] מטמאין טומאת אוכלין. גללין אע"פ שכנסן

למשקין בטלה דעתו. גוזל שנפל לתוך הבור של גת חישב עליו לאשפה טמא לכלב טהור דברי ר"ע ור' יוחנן בן נורי מטמא זה היה מעשה ונמנו עליו ה' זקנים וטמאוה.

ח עריבה שהיא טמאה טמא מת אין לשין בה קמח של חולין ואין עורכין בה בצק של תרומה אלא אם רצה מביא קמח של חולין ונותן לתוכה ועורך בתוכה בצק של תרומה ובלבד שלא יהא בצק נוגע בעריבה רשב"א אומר בשם ר"מ המזחילה שהיא שותתת ויורדת משקין ובא טמא והפסיקן העליונים טמאין מפני שהן גרורין ע"ג ידיו התחתונים טמאין. <מקל שהיא מלאה משקין טופח טמאין ור' יהודה אומר משם ר' יהושע כיון שהשיקה למקוה טהורה.>

פרק י

א רבן גמליאל אומר משתגמר מלאכתן והלכה כדבריו. הגומר את זיתיו בן יומן חזרנו לדברי ב"ש ולדברי ב"ה ר' יעקב אומר מוחל משקה הוא ומפני מה טיהרו מוחל היוצא מן הזיתים עד שלא תגמר מלאכתו מפני שאינו <אדם> רוצה בקיומו. ור"ש אומר מוחל מי פירות הוא ומפני מה אמרו מוחל היוצא מעיקת בית טמא לפי שא"א לו לצאת ידי צחצוחי שמן. המוחל היוצא מן השמן טמא מן המעטן טהור כנסו ועשאו עיקל טמא.

ב העוטן זיתיו <בין> בשני הבדין כיון שנגמר אחד מהן הוכשר לקבל טומאה. המוסק זיתיו בגליל העליון ועתיד לזרוק לגליל התחתון אין מקבלין טומאה עד שיורידם לגליל התחתון אם עד שלא מסקן חשב עליהן טהורין. משמסקן חשב עליהן הוכשרו לקבל טומאה עודהו הגומר את זיתיו ועתיד למוכרן טהורין ליפותן בעלין טמאים.

ג הלוקח מעטן [של] זיתים מן העובד כוכבים אם יש מסיק על פי האדמה יעשו בטהרה מן העובד כוכבים נאמן לומר גמרתיו. היתה לו אום של זיתים ומבקש לעשותם בטהרה אע"פ שהוא עתיד להוסיף קב אחד או שני קבין הרי אלו טהורין ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין.

ד העוטן זיתיו ברשות ע"ה ונעל וחתם אינו חושש שמא יש שם מפתח אחר וחותם אחר ואע"פ שבא ומצא מפתח פתוח וחותם מקולקל טהור חותם שאמרו אפי' טיט ואפי' קיסם. היו שם חורין וסדקין אינו חושש שמא מושיט את הקנה ומסיטן היו שם חלונות של ד' טפחים נדונין כפתחים.

ה העוטן זיתיו בתוך ביתו עושה להן מחיצה מן הארץ ועד הקורות ובלבד [שלא יהו] ניסוטין מחמת המחיצה רשב"ג אומר אם היתה גבוה י"ט אע"פ שאינה מגעת לקורות טהורה והעוטן בית הבד כעוטן בתוך ביתו.

ו הגומר את זיתיו ושייר קופה אחת יתננה לעיני הכהן ויוליך את המפתח מיד דברי ר"מ ור' יהודה אומר כל אותו היום ור"ש אומר מעת לעת יתר על כן אמר ר"ש אפי' גמר את זיתיו ערב שבת שש שעות יוליך לו את המפתח מיד ולמוצאי שבת בשש שעות ר"ש בן יהודה אומר משם ר"ש לא נחלקו ב"ש וב"ה על המניח זיתים בכיפש שימר ע"ה וטומאות שאין מוכשרים על מה נחלקו על שהניחן ליכתש שב"ש אומר אין מוכשרין וב"ה אומר מוכשרין.

ז הזית שפצעו בידים טמאות הוכשר סופתו במלח ולא הוכשר שמן ר' יהודה אומר הוכשר היתה לו אום [של] זיתים ועתיד להופכו כיון שתקע בה [את] היתד אע"פ שיש בה גושין הרבה הרי אלו אינן חיבור. משהפכם נעשו אום רבי אומר אינו חבור ור' יוסי בר' יהודה אומר חבור.

ח גרגרין שנשרו במים נעשו אום רבי אומר אינו חבור ור' יוסי בר' יהודה אומר חבור. אם עד שלא נגמרה מלאכתן חישב עליהן ורצה ליטול מהן בד אחד או ב' בדין ב"ש אומרים קוצה בטומאה ומחפה בטהרה ומוליך לבית הבד וב"ה אומר מחפה בטומאה ובלבד שלא יעקור את כל האום אלא מקום שנהגו להניח כדי בד מניח כדי בד בידידה מניח כדי בידידה חתכו מניח כדי חתכו ובלבד שלא יעקור את האום ואם עקר את כל האום הרי אלו טמאין. ר' ישמעאל בר' יוסי אומר משם אביו אע"פ שעקר את כל האום הרי אלו טהורים ובלבד שלא יערים ואם הערים הרי אלו טמאין והעוטן בבית הבד כאילו עוטן בתוך ביתו.

פרק יא

א היה קוצץ מן המעטן ומעלה לראש הגג ונמצא שרץ בגג המעטן טהור נמצא במעטן טמא הגג דברי רבי וחכ"א נמצא בגג אינו טמא אלא גג. במעטן אינו טמא אלא מעטן. נמצא בגוש ובגג בתוך ג' המעטן טמא אחר ג' המעטן טהור. הקורץ מקרצת טמאה דברי רבי וחכ"א נמצא בעיסה אינו טמא אלא עיסה במקרצת אין טמא אלא מקרצת נמצא בתוכה של מקרצת הכל טמא.

ב המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור. בעליון התחתון טמא דברי רבי וחכ"א נמצא שרץ בעליון אינו טמא אלא עליון בתחתון אינו טמא אלא תחתון נמצא ע"ג פירורין ונגע בכביצה טמא. פרורין שע"ג פרורין אע"פ שנגע בכביצה אינו טמא אלא מקום מגעו כיצד הוא עושה ר"א בן יעקב אומר משום ר' חנינא בן חכינאי עודהו השרץ שם תוחב בו הקוסמים.

ג ענבים עד מתי מטמאים טומאת אוכלין משיהלכו בהן שתי וערב הילך בהן שתי וערב ונשתיירו מהן גרוגרות שלימין מטמאין טומאת אוכלין זיתים עד מתי מטמאין טומאת אוכלין עד שיטחנו ור"ש אומר משיסחט. טחנן ונשתיירו מהן גרגרין שלימין מטמאין טומאת אוכלין ואלו הן פריכי זיתים וענבים היוצאין מתחת הקורה או מתחת הגפן ומן הזינין כנסן לאוכלין מטמאין טומאת אוכלין והחרצנין והזגין אע"פ שכונסן לאוכלין בכל זה דעתו.

ד השוקל ענבים בכף מאזנים אע"פ שהיין צף ע"ג ידיו טהור וכן בעובד כוכבים אינו חושש משום יי"נ.

ה הבונה כרמו לשוק אם לא מצא להן שוק מחזירן לגת זיתים לשוק לא מצא להן שוק מחזירן לבד אע"פ שמוליכן בסלין טמאין ובקופות טמאות טהורין <טהרי> זיתים וענבים שכנס לרשות הגת ולרשות הבד הוכשרו לקבל טומאה.

ו הלוקח משטיח של אדמה מישראל יעשה בטומאה מן העובד כוכבים יעשה בטהרה משטיח של עלין בין מישראל ובין מן העובד כוכבים יעשה בטומאה ור' יוסי בר' יהודה אומר משטיח של עלין כמשטיח של אדמה מישראל יעשה בטומאה ומעובד כוכבים יעשה בטהרה.

ז הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותו צמוקין ה"ז עושה זיתים בטהרה. האוכל מן הסלים ומן המשטיח של אדמה אכל והותיר כסאה כסאתים אע"פ שניפצה לגת והיין מגיתו ע"ג ענבים טהור וכן בעובד כוכבים אין חושש משום יי"נ. נפל ממנו גרגר יחידי אם יש לו חותם טהור אין לו חותם טמא בד"א בזמן שנגע במקום חותם טהור ר' יוסי בן כיפר א"ר אלעזר בד"א בזמן שנגע במקום לא נגע במקום המשקה טהור ר' יוסי אומר נפלה הימנו כארבע כחמש ביצים ודרכן כולו בבת אחת משקה היוצאין מהן טהור כיון שדרס עליהן משקין טהרה שאין לו משקין במה יטמא מי שהיה עומד ומדבר ע"פ הבור ונתזה צינורה מפיו ספק הגיע לבור ספק לא הגיע של שמן ספיקו טמא של יין ספיקו טהור מפני שהבל הבור קולטת.

ח הזולף את הבור כל אחת ואחת ונמצא השרץ בראשונה כולן טמאות באחרונה היא טמאה וכולן טהורות באמצעית הימנה ולמטה טמא הימנה ולמעלה טהור בד"א בזמן שבדק ולא כסה או כסה ולא בדק היה בודקן וכסה ונמצא שרץ באחת מהן היא טמאה בלבד.

ט השרץ שנמצא צף על שפת הבור של גת לתרומה ספיקו טמא לפועלים ספיקו טהור מפני שספק טומאה צפה. גת העליונה רה"ר והתחתונה רה"י. אימתי בזמן שהרבים נכנסין בזו ויוצאין בזו אלא פתח אחד או פירצה אחת זו וזו רה"י.

י מי שהיו גיתיו ובדיו טמאין ומבקש לטהרן הלולבין והעדשות מנגבן והן טהורין. העקלין של נצרין ושל בצבוץ צריך לנגבן של שיפה ושל גמי צריך ליישן כמה הוא מיישנן י"ב חדש רשב"ג אומר מגת לגת ומבד לבד ר' יוסי אומר [אם] רצה לטהרן מיד חולטן ברותחים או מולגן במי זיתים. רשב"ג אומר משום ר' יוסי נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עונה או תחת הצנור שמימיו מקלחין וכשם שהוא מנגב לטהרות כך מנגב ליין נסך.